

Izhaja razen nedelj in
praznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciškaška ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vrača.

Oglaš: Prostor 1 mm x
55 mm po K 150. Uradni
razglaš, poslano ter no-
tice isti prostor K 2.—
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 240, za pol
leta K 120, za četrt leto
K 60, za mesec K 20.
Za Nemčijo celo leto K 312,
za ostalo tujino in Amerika
K 360.

Reklamacije za list
so poštne proste.

Upravištvo je v Ljubljani
Franciškaška ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Nova igra.

Mi smo že pred dnevi pisali z
ozirom na položaj v Beogradu, da
Stojan Protič ni mož, ki bi odnehal
čez noč, ampak da bo on poskušal
vse, da pride s svojimi zavezniki
do politične moči in veljave. Kar
nam danes javljajo iz Beograda,
znači šele njegov prvi poskus, ne
pa še končni uspeh. Če se ta poskus
ne bo obnesel, bo napravil seveda
drugega, ker mož še zdavnaj ni
izigral svoje poslednje karte.

Ako pride na površje Protič s
svojimi ljudmi, bo tudi dr. Korošec
na površju, ki je kot pameten kleri-
kalec svojo in svoje stranke usodo
privezal popolnoma na Protiča, kar
je navsezadnje tudi političen uspeh.
Vprašanje je le, kdaj se ga bo gos-
pod Stojan otresel. Pa to je njegova
stvar.

Nam je v splošnem vse eno, ali
je na vladi g. Pašić ali pa g. Protič.
Mi poznamo enega in drugega in ne
pričakujemo dobrot ne od te ne od
one strani. Zadoloviti smo lahko v
toku, ker vidimo, da izgubljajo
meščanske stranke svojo moč v
brezplodnem boju. To nam lahko
samo koristi.

Poročila se glase:

Zagreb, 8. "Večer" objavlja pregled o
politični situaciji in pravi, da se je težje
reševanja politične situacije preneslo v
Zagreb. Danes je bilo v Zagrebu več po-
litičnih konferenc. Prva je bila konferenca
Svetozarja Pribičevića glede sondiranja
položaja, ako prevzame ministrstvo za
notranje stvari. V tem primeru bi imel po-
stati ban dr. Tomljenović ali pa dr. Lu-
kić; ta aranžma pa bi zadel ob težkoče,
ker je zagreško vodstvo radikalne stranke
dobilo obvestilo iz Beograda, da bo
Protič izstopil iz radikalne stranke in da
se mu bo pridružila večina pristašev
stranke. V zvezi s tem je povabil Protič
na zaupna posvetovanja v Beograd tudi
bivšega poverjenika za pravosodje dr.
Gjorjevića, ki je sredi odstopa v Bel-
grad. Protičeva akcija gre za to, da bi
na vsak način vrzel sedanjo Pašićevo vlado.
— Drugo konferenco je imela danes
v Zagrebu Radićeva stranka z dr. Trum-
bičem. Na to konferenco so prišli tudi za-
stopniki težačke stranke iz Bosne. V Za-
greb so prišli tudi delegati muslimanske
stranke, ki pa niso prisostvovali pri do-
poldanski seji, pač pa na popoldanski seji.
Med muslimani se je pokazala majhna raz-
lika v naziranju glede vstopa v vlado.
Večina muslimanov namreč ni za brezpo-

gojni vstop v vlado, kakor bi to hotel dr.
Karamčević, temveč hoče, da se iz-
vede prej skupno nastopanje s hrvatskimi
strankami. Na konferenci Radićeve stranke
je govoril dr. Trumbić nad eno uro.
Iz njegovega govora je razvidno, da se v
svoji politični ideologiji približuje seljač-
kim strankam in da si prizadeva doseči
ralliranje vseh poljedelskih strank v drža-
vi. Trumbić je zagovarjal politično aktiv-
teto, torej da bi šli Radićevci v Beograd.
Konferenca seljačke stranke je trajala ves
dopoldan, popoldne pa se je začelo posve-
tovanje glavnega odbora stranke. Zastop-
niki stranke bodo jutri najbrže imeli po-
sebno konferenco.

Beograd, 8. Zadnje tri dni se politični
položaj ni izpremenil. Demokratski klub je
glede vprašanja portfelja finančnega mi-
nistra ostal pri istem stališču, kakor se je
ugotovilo na seji dne 5. t. m. Milorad
Drašković bi imel zasedati finančno mi-
niststvo, a na njegovo mesto bi stopil kot
minister za notranje dela Svetozar Pribi-
čević s pomočnikom dr. Tomljenovićem
ali dr. Pečičem, ali pa dr. Pečič s pomoč-
nikom Vagovčevićem. Zdi se, da bo kom-
binacija z dr. Pečičem ostala menda samo
kombinacija. Nekateri trdijo, da bi postal
Liuba Davković minister za polje, če bi
postal Drašković finančni minister. Če pa
bi Drašković odločil, bi se ponudil razpo-
rski Kumanudiju. Ni gotovo, da bo Dra-
šković sprejel finančno ministristvo. Poli-
tični krogi z napetostjo pričakujejo odloka
klubove seje, na kateri se to vprašanje
reši. Danes se je doznalo iz merodajnih
krogov, da bi mu v primeru, da se vpra-
šanje glede kandidata za finančnega mi-
nistra ne bi moglo rešiti v demokratskem
klubu, demokratski stavi radikalcem pred-
log, naj se zamenjata dva resorsta tako, da
se radikalcem odstopi portfelj finančnega
ministra za ministristvo za agrarno reformo,
katero so imeli demokratski v rokah do na-
stopa Pašićeve vlade.

Kar se tiče izpolnitve nekaterih dru-
gih portfeljev položaj še ni čisto razjasnjen.
Te dni je povabil Nikola Pašić zastopnika
muslimanske organizacije Aliča v Beograd,
in se je z njim dolgo časa razgovarjal o
nastalem položaju. Prosil ga je, naj sporo-
či vodstvu svoje stranke njegovo željo, naj
bi poslanol muslimanske organizacije čim-
prej prišli v Beograd, da bi se ostali poslan-
ci sporazumeli z njimi glede vprašanja re-
zerviranih portfeljev. Alič je voditelju
stranke takoj sporočil Pašićevo željo. Mus-
limani bi bili imeli priti v Beograd še pre-
dveerajšnjem. Muslimanov pa ni bilo. To je
napravilo na tukajšnje politične kroge zelo
neugoden vtis. Gotovi krogi trdijo, da mu-
slimanl zato zavlačujejo prihod v Beograd,
ker hočejo poprej dobro proučiti razpolo-
ženje ostalih strank in videti, kako se bodo
zasedla mesta v vladi. Posebno pazljivo
obračajo muslimani na zadržanje Jugoslo-
venskega in Narodnega kluba. Nekateri
ugotavljajo, da se Jugoslovenska musli-
manska organizacija še ni končno odločila,
kateraga od razpoložljivih resor-
tov naj zahteva ali, katere osebe naj dele-
gira v vlado.

Pridomintamo še, da je načrte ta-
kratna vlada odobrila in podpisala, a
poznejša vlada jih ni upoštevala in
torej povzročila s tem sedanjo krizo
v industriji.

Sedaj se pripravlja državna an-
keta glede na krizo v industriji, ki
jo je zahtevala naša komisija stro-
kovnih organizacij. Zahtevajo jo tu-
di industriji, ker končno le uvide-
vajo, da pod takimi razmerami ni
mogoče dalje. Gradivo glede izvo-
za, uvoza, carine, produkcije, ki je
že deloma zbrano za to anketo, in
ga prihodnje dni nekaj objavimo.

Nam kaže gorostasne nedostatke
glede na državno upravo in glede
na druge pogoje za razvoj indus-
trije. Uvoz, izvoz, carino, promet, vse
je treba temeljito preurediti. Indus-
trijo samo pa sporazumno preo-
snovati po potrebah, da bo produ-
ciralo to in toliko blaga, ki ga rabi-
mo za zdrav gospodarski razvoj in
odpravo krize, ki najtežje zadeva
delavstvo.

Če bo anketa storila svojo nalo-
go v tem smislu, bo uspešna, sicer
pa ne.

Štraik v Trbovljah.

Rudarski štraik v Trbovljah traja
že skoro tri tedne in je eno največjih
mezdnih gibanj, kar smo jih doživeli
zadnji čas. Razprave o upravičeno-
sti štraika so bile mnogobrojne, toda
vse so konstatirale enoglasno, da so
zahteve rudarjev po pravičnih plačah
popolnoma opravilene.

Družba sama se je sicer zvijala
sem, zvijala tja, enkrat je dokazova-
la, da ne more brez silnih stroškov z
Dumala stran, drugič zopet, da stoji
za njenim hrbtnom neki »francoski«
upnik (Rothschild), katerim mora
plačevati »ogromne« dolgeve, potem
je zopet dokazovala svojo dobro vo-
lio do delavstva s tem, da je rekla,
da pač pristane na zmerno povišanje
plač, če se ji dovoli zvišanje cen pre-
možu, toda vse ni nič pomagalo:
Koncem koncev je družba le morala
odnehati pred energičnimi koraki
centralne vlade.

Zahteve centralne vlade v Beogradu.

Belgrajska vlada se je navsezad-
nje le zavedla velike važnosti redne-
ga obratovanja v Trbovljah in je po-
slala v Ljubljano in v Trbovlje svo-
jega posebnega zastopnika. Ki je
družbi sporočil, da se centralna vla-
da ne boji niti bolševizma od zgoraj
niti od spodaj in da zato zahteva od
družbe:

1. da se rudarske plače v Trbov-
ljah izenačijo s plačami rudarjev v
Velenju;
2. da mora trboveljska družba ta-
koj začeti izplačevati iste plače ka-
kor jih izplačuje velenjski rudnik;
3. da po posebna komisija na lico
mesta in na podlagi knjig in drugih
podatkov preiskovala, ali je res re-
ba zvišati ceno premožu ali ne.
4. Delavci pa morajo nastopiti de-
lo, kakor hitro družba sprejme pogo-
je, naznačene v točki 1. in 2.

Vlada je torej prišla družbo
energično za nšesa in se ni uplašila
niti švabskega, niti francoskega bav-
va. Pred to energijo je družba po-
kleknila na tla.

Ker so zastopniki delavcev s svo-
je strani izjavili, da sprejmejo pogo-
je, katere jim nudi vlada z ozirom na
izenačenje plač trboveljskih z velen-
jskimi rudarji, zato je upanje, da se
delo v Trbovljah v najkrajšem času
zopet prične.

Za trbovelsko družbo se konča
torej štraik z očividnim porazom. Za
delavstvo pa ne ravno s slano, am-
pak vendar trenutno z zadovoljivočo
zmago. Delavci sicer niso dosegli te-
ga, kar so zahtevali, ampak vendar
so bile njihove zahteve pripoznane
tudi od strani centralne vlade kot
opravičene.

Jako velika in velepomembna pa
je moralna zmaga združenega dela-
vstva nad družbo. To je čimtelj, kate-
rega ne smemo prezreti. Na strani
delavstva je bilo vse lažno mnenje z
izjemo onih, ki so imeli od družbe kaj
pričakovati. In to je velik moralen
kapital in lep uspeh, ki nam bo prišel
na dobro tudi v bodoče. Vsa javnost
na se je enodušno obrnila proti dru-
žbi in neopravičeni zahtevi družbe
po zvišanju premoževnih cen, ker je
vsakdo prepričan, da dela družba ta-
ko silne dobičke, da lahko tudi brez
zvišanja cen plača rudarjem, kar jim
bo vseh pravicah gre.

Glede zvišanja ali nezvišanja cen
premožu je jako važna odločitev mi-
nistristva, ki pravi, da bo to vpraša-
nje reševala posebna komisija, ki
bo to vprašanje rešila na podlagi
knjig. Sedaj bomo vendar enkrat
videli, ali bo družba pokazala svoje
skrivnosti ali ne. Če se bo branila to
storiti, ima na država še vedno do-
voli sredstev na razpolago, da dru-
žbo k temu prisili. Sekvester in podr-
žavljenje so za družbo hude besede!
Naša naloga v bodoče pa bo, da
bomo delovanje te komisije kar naj-
strožje kontrolirali. Tu naj se družba
nič ne zanaša na kakšne zakonite
kupčije!

Včeraj je izdalo predsedništvo
deželne vlade za Slovenijo naslednji
razglas o položaju v revirih:

Z ozirom na rudarsko stavko v
Sloveniji je gospod minister za soci-
jalno politiko sporazumno z gos-
podom ministrom za notranje zadeve
odredil sledeče:

1. Delavstvu Trboveljske družbe
morajo se brez odloga in brez na-
daljnih pregovorov o povišanju cene
premoža izenačiti prejemki z onimi
rudarjev v državnih rudnikih v Ve-
lenju in Zabukovci.
2. Trboveljska premogokopna
družba mora takoj delavcem izpla-
čati potrebne poviške navedene pod
točko 1.
3. Delavci morajo takoj iti na de-
lo, ko družba uzodi dovolom pod
točko 1. in 2.
4. Sestavila se bo posebna mi-
nistrijska komisija, katere se bo na
lico mesta in na temelju poslovnih
knjig in drugih potrebnih podatkov
prepričala in odločila, če in v koliko
bi bilo potrebno povišati cene pre-
možu vsled navedenega povišanja
delavskih prejemkov.

To se je takoj sporočilo Trbovel-
jski družbi, nakar je danes sledeče
izjavila: »Trboveljska premogokop-
na družba je načeloma sporazumna,
Družba smatra v svrhu prilagoditve
na svoje razmere v interesu vzdrže-
vanja produkcije neobhodno poprave
in prosi, da se odpošle komisija,
katera naj obstoja iz rudniških stro-
kovnikov in katerih naloga naj bi
bila izenačiti nepravilnosti, pri če-
mur se naj ozira na eksistenčni mini-
mum delavstva in stabilizirano premo-
govno produkcijo. Samo na ta način
bode mogoče odvrniti škodo v na-
rodno - gospodarskem in državnem
oziru. Ta komisija se naj oblašča do-
ločiti na podlagi svojih zaključkov
nove prodajne cene, katere naj sto-
ni v veljavo istočasno kot nove
mezde z dnevom nastopa dela.«

Z ozirom na to izjavo in z ozirom
na to, da je Trboveljska družba v la-
di izjavila, da se podvrže zahtevam
centralne vlade, smatra deželna vla-
da sporazumno z delegatom minist-
ristva za socialno politiko, da je dru-
žba ugodila zahtevam ministristva za
socialno politiko.

Zato pozivlja deželna vlada stav-
kaloče delavstvo, da nastopi takol, to
je v ponedeljek 10. t. m. delo v vseh
rudniških obratih, sicer bi se moralo
proti stavkaločim in njih voditeljem
nastopiti z naistoznimi sredstvi.

Vodja deželne vlade:
Dr. Ptanić I. r.

ZELEZNIŠKI PROMET Z BOLGARSKO ZOPET VZPOSTAVLJEN.

LDU, Beograd, 8. (Presburo.) Ker je
bolgarska vlada že pričela z vračanjem
zadržanega materiala, je naša vlada odre-
dila, da se vzpostavi železniški promet z
Bolgarsko.

LDU, Beograd, 8. (Presburo.) Ker je
od dne 9. januarja t. l. dalje ponovno vzpo-
stavljen železniški promet z Bolgarsko, je
ravnateljstvo državnih železnic od danes
dne 9. t. m. dalje uredila redni promet z
osebnimi, mešanimi in tovornimi vlaki, ki
je bil doslej z Bolgarsko prekinjen.

PREDSEDNIK PODONAVSKE KOMISIJE.

LDU, Beograd, 8. (Presburo.) Iz Londo-
na javljajo: Admiral Troubridge je podal
demisijo kot predsednik podonavske komi-
sije. Na njegovo mesto pride Madžar Mi-
klos.

Politične vesti.

+ Vse zastoj — ne bo pomagal! Mi-
nistristvo je državnim računovodstvom
prepovedalo direktne nabave ali nabave
potom licitacije prej, preden dobe odobre-
nje pristojnih državnih organov.

+ Sprememba v dalmatinski
vladi Po odstopu dr. Krstija iz dal-
matinske pokrajinske vlade je bil
izročen profesorju dr. Lozovini re-
gentov dekret o imenovanju za po-
verjenika prosvete.

+ Svečanosti v Zadru. Dne 5. t.
m. je bila svečano proglašena anek-
sija mesta po Italiji. Mesto je bilo
okrašeno z zastavami. V stolnici se
je pel »Te deum«. Svečanost je po-
tekla mirno, dasi so se bili neredov
od dobrovoljcev, ki so se vrnili iz
Jakina. V ječi so pridržali le one
dobrovoljce, ki so skušali pobuniti
moštvo vojne ladje »Marsala«.

+ Predsednik Masaryk in de-
lavstvo. »Tribuna doznava, da je
zaposil predsednik Masaryk soci-
jalno-demokratsko in narodno soci-
jalistično stranko, naj mu prijavita
primerno število delavcev kot za-
stopnike, s katerimi bi od časa do
časa diskutiral o najaktualnejših so-
cialnih, gospodarskih, kulturnih in
splošno-političnih vprašanjih.

+ Rumunija in sovjetska Rusija. Ru-
manska vlada objavlja komuniké, ki se pe-
če z odnosi med Rumunsko in sovjetsko
Rusijo. Med dr. se v komunikéu glasi: Po-
gajanja med obema državama so se pri-
čela že lanskega februarja. Pogajanja se
vršila v popolnoma mirnem tonu. Koncen-
tracija raskih čet na rumunski meji je bila
odrejena vsoled tega, ker je bila Rusija pri-
morana, da nastani svoje čete čez zimo v
enem delu države, kjer jih bo mogoče pre-
hraniti. Če bi bila rumunska vlada name-
ravala napasti Rusijo, tedaj bi se bil izvr-
šil napad tedaj, ko so zbrali Rusi vse mo-
či na poljski fronti in na frontah protirevo-
lucionarcev.

+ Za enotnost strokovnih organizacij.
»Confederation generale du travail« je po-
vodom razkola v socialistični stranki izda-
la francoskemu delavstvu proglas, v kate-
rem izjavlja: Komunistična frakcija je s
tem, da je sprejela moskovske pogoje po-
kazala, da namerava razširiti svoje raz-
širjeno delo na strokovno internacionalo,
ki obsega 27 milijonov delavcev. Splošna
delavska zveza odklanja odgovornost za ta
razkol na one, ki so sprejeli moskovske po-
goje.

+ Kdor verjame. Ukrajinski tiskovni
urad javlja, da so po poročilu petrograjske
»Pravde« komunisti pri volitvah v nadzo-
rvalne svete tovarnen in industrijskih or-
ganizacij popolnoma pogoreli, nele v Petro-
gradu samem, temveč tudi zmag.

+ Žrtve gibanja Ircev. Po urad-
nih izkazih je bilo v l. 1920 na Ir-
skem 192 policistov in 54 vojakov
ubitih, 263 policistov in 122 vojakov
pa ranjenih.

+ Načela nove zveze narodov. »Petit
Parisien« poroča: Načela ameriškega pred-
loga glede ustanovitve nove zveze nar-
odov so nastopna: Vsi kontinenti naj bodo
popolnoma neodvisni v vseh primerih, ki
se tičejo samo posameznega kontinenta.

Poglavje o industriji v Jugoslaviji.

Nam se ne more očitati, da ni-
mo že pred dvemi in tudi tremi leti
opozarjali na važnost industrije v
vsaki državi zlasti pa v državi, ki
ima majhno industrijo, kakor Jugos-
lavija in še to samo v enem delu
države. Industrija, ki je obstajala
pri nas zlasti v Sloveniji, je sedaj
razen lesne industrije, večinoma ve-
zana na uvoz surovin, poleg tega
pa še izdeluje v svojih obratih ali
polfabrikah ali pa le posebne vrste
blaga, ki so ga pred vojno izvažali
na Balkan, Kino, Argentino in še
nekater druge kraje. Odjemalec
kos je bila tudi Italija.

Že med vojno smo opozarjali, da
se mora industrija prenoviti in vzpo-
staviti razmeram primerne. Tem-
bolj pa je postalo to potrebno, ker se
je politična karta Evrope silno spre-
menila in so zlasti v jugovzhodni
Avstro-ogrski nastale nove države,
ki morajo svojo industrijo adapti-
rati svojim gospodarskim potrebam.

Do sedaj se v tem oziru ni mnogo
storilo, kljub našim resnim opom-
nom, zaradi tega je pa tudi vsa naša
industrija v velikih škripah in po-
sledice mora nositi delavstvo.

Spominjamo se še, kako je hotel
s. A. Kristan pričeti in je deloma že
započel akcijo za industrijalizacijo
države. Načrti so bili v glavnem že
napravljeni in načelno odobreni. —
Prišla pa je od vseh strani, zlasti s
komunistične in klerikalne strani
opozicija, tako da teh načrtov ni bi-
lo mogoče izvesti. Za Slovenijo,
Bosno, in Srbijo so bili problemi za
železno, rudarsko, predilno in lesno
industrijo, toda pozneje je klerikal-
noradikalna vlada to misel deloma
popolnoma opustila, za Bosno in Sr-
bijo pa je dala koncesije tujemu ka-
pitalu. Velika krivda, da imamo pri
nas industrijsko krizo tiči v tem, da
se ni akcija izvedla in da celo v in-
dustrijskih krogih ni našla pravega
odmeva.

